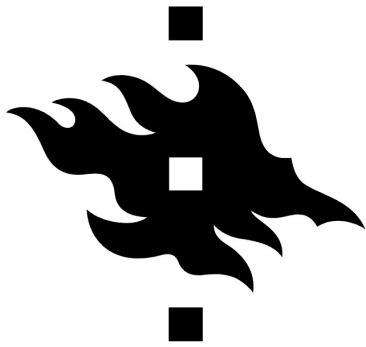

14.3.2026

Arvoisat hallintovaliokunnan jäsenet,

Valiokunta on pyytänyt allekirjoittaneelta lausuntoa koskien asiakirjaa *VNS 5/2025 vp Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle aluekehittämisen ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan lainsäädännöstä*. Kiitän hallintovaliokuntaa luottamuksesta. Annan seuraavan lausunnon lähinnä Suomen alueiden kehittämisjärjestelmän näkökulmasta.

Nyt käsiteltävä selonteko liittyy vuonna 2021 uudistettuun ja alueiden kehittämisen toimeenpanoa ja rahoittamista koskevaan lainsäädäntöön ja sen seurantaan: selonteossa luonnehditaan ja arvioidaan alueiden kehittämisen ja sen lainsäädännön kokonaisuutta ja toimeenpanoa vuonna 2026 alkavan lainsäädännön uudistamisen pohjaksi. Uuden aluekehittämisen ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan lainsäädännön on tarkoitus astua voimaan vuoden 2028 alusta, jolloin EU:n uusi ohjelmakausi alkaa. Ymmärrän niin, että aluekehittämisen kansallisen järjestelmän uudistaminen on selonteon ytimessä.

Aluekehittämisjärjestelmä viittaa lausunnossani kolmeen toisiinsa sidoksissa olevaan osaan: aluekehitystoimijat, toimijoiden väliset suhteet ja aluekehittämisen kansalliset toimintamallit. En käsittele raportissa hyvinvointialueita, vaikka niiden toiminnalla on kiistaton aluekehitysvaikutus ja -merkitys.

Päähuomioni on, ettei varsinaiseen aluekehittämisen järjestelmään tarvitse tehdä suuria muutoksia. Sen sijaan aluekehittämisen toimintamalleja voi joiltakin osin edelleen kehittää.

Lausunnon nostot:

1. Uuden geopoliittisen talouden kaudella tarvitaan kapasiteetiltaan vahvoja alueita.
2. Aluekehittämisen toimintamalli vaatii osin uudelleenarviointia.
3. EU:n tuleva monivuotinen rahoituskehys asettaa joitakin haasteita nykyiselle aluekehittämisen toimintamallille, mutta on sovitettavissa nykyiseen aluekehitysjärjestelmään.

Professor, Vice-dean Sami Moisio
Department of Geosciences and Geography
P.O. Box 64, 00014 University of Helsinki
Email: sami.moisio@helsinki.fi
Telephone: +358 405144654

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Aluekehityskapasiteetin lisääminen: kohden nykyistä vahvempia alueita

Maaliskuussa 2026 painossa olevassa TEM-raportissa *Uusi geopoliittinen talous ja Suomen aluekehitys* (Moisio, Eloranta, Lundan, Sotarauta ym. 2026) kiinnitämme huomiota siihen, että Suomessa aluekehitystoimijat ovat pääosin pieniä organisaatiota. Järjestelmä on hyvin pirstaleinen ja osin jännitteinen. Esimerkiksi maakuntien liittojen resurssit eivät riitä kattavaan kansainväliseen toimintaan, jossa alueita pyritään sijoittamaan nykyiseen uuteen geopoliittiseen talouteen. Käsiteltävänä olevassa selonteossa tunnistetaan aivan oikein ”ylialueellisen yhteistyön lisääminen suhteessa maakuntakohtaisiin valmisteluihin”.

Alueiden kapasiteetti korostuu uuden geopoliittisen talouden aikakaudella myös investointien houkuttelun yhteydessä. Alueellisten toimijoiden ja kansainvälisen pääoman välinen yhteys on uuden geopoliittisen talouden kaudella aivan keskeinen aluekehitystekijä.

Suomen monien alueiden varsinainen ongelma on se, että niille ei saada tarpeeksi sellaisia investointeja, jotka luovat uutta taloudellista ja muuta toimintaa. Samaan aikaan tiedetään, että sekä vihreässä taloudessa että globaalissa teknologiataloudessa – sekä myös nykyisessä puolustusteollisuudessa – on valtava investointipotentiaali. Vielä nykyistä suurempi osa tästä potentiaalista olisi tulevaisuudessa realisoiduttava investointeina Suomen alueille. Samaan aikaan jo olemassa olevien investointisuunnitelmien loppuunsaattaminen on tärkeää. Kyky tehdä vaikuttavaa investointien houkuttelutyötä siirtää huomion Suomen aluekehittämisjärjestelmään, jonka ”alueellinen ulottuvuus” tarkoittaa julkisten toimijoiden osalta erityisesti kuntia, maakuntien liittoja ja uusia elinvoimakeskuksia.

Maakuntien liitoilla on oma paikkansa kansallisessa aluekehittämisjärjestelmässä. Niiden valta nousee kunnista, eli ne edustavat valtion keskushallinnon sijasta paikallista itsehallintoa. Maakuntaohjelma puolestaan toimii käsittääkseni suhteellisen hyvin aluekehittämistyötä linjaavana strategiana. Maakuntien olemus ikään kuin tiivistyy maakunnan yhteistyöryhmässä (MYR), joka on maakunnan aluekehittämisen toimijoiden verkosto ja päätöksentekuelin. MYR rakentaa kokonaiskäsityksen maakunnan kehittämisestä. MYR käsittelee kunkin alueen suunnittelu-, ohjaus- ja sopimusasiakirjat niiden valmisteluvaiheessa sekä Euroopan unionin alue- ja rakennepoliittikan ohjelman. Tältä pohjalta se vaikuttaa rahoituksen painopisteisiin alueillaan. Sillä on vakiintunut lakiin perustuva asema, joka tosin vahvistaa maakuntien siilomaista olemusta alueellisina edunvalvojina.

Uskallan kuitenkin väittää, että useimpien maakuntien liittojen organisatorinen aluekehittämiskapasiteetti on pienempi kuin suurimpien kaupunkien ja kaupunkiseutujen. Niiden voimavarat toimia kansainvälisesti ovat rajalliset. Ylimaakunnallisuuden lisääminen entisestään on aluekehittämisen vaikuttavuuden näkökulmasta yksi vaihtoehto. Tämä voisi tuoda nykyiseen maakuntaperustaiseen EU-rahastojen toimintamalliin uutta sisältöä ja edistää myös ministeriöiden kanssa käytävää keskustelua ympäristöpolitiikasta, alueiden eriytymisestä ja alueiden turvallisuus- ja puolustuspoliittisesta roolista.

Kysymykseksi nousee myös se, voisiko esimerkiksi ”alueellisia teollisuuspoliittisia strategioita” luoda yksittäisiä maakuntia laajemmalla alueellisella perustalla siten, että

maakuntien liittojen, kaupunkien, elinvoimakeskusten, hyvinvointialueiden, korkeakoulujen, järjestöjen, yritysten ja kauppakamareiden näkökulmat sulautettaisiin yhteen. Tarvittaisiin nähdäkseen eräänlaista suuraluepohjaista kehittämistä, joka ylittäisi yksittäisten maakuntien liittojen ja kaupunkien intressipolitiikan ja olisi voimakkaan kansainvälistä.

Suuraluepohjaiset strategiat perustuvat kumppanuuteen valtion kanssa – ja niihin tulisi liittyä myös julkisten investointien ulottuvuus. Ne voisivat tuoda ryhtiä myös EU:n suuntaan toimittaessa. Suoraluemalli voisi lisäksi vähentää maakuntien kilvoittelua ja lisätä alueiden strategista voimaa ja kykyä myös kansainvälisten sijoittajien kanssa toimittaessa. Suuralueperusta olisi samalla vastaus yksittäisten maakuntien organisaatioiden pienuuden asettamiin kapasiteettirajoitteisiin. Suoraluepolitiikka ei kuitenkaan tarkoita, että kehittämistä tehtäisiin suppeiden eturyhmien talous- tai valtaintressien ehdoilla. Pikemminkin tavoitteena tulisi olla monien alueellisten toimijoiden tavoitteiden huomioiminen, niiden kapasiteettien vahvistaminen ja – alueiden uudistaminen.

Elinvoimakeskuksilla voi olla suoralueperustaisessa teollisuuspolitiikassa luonteva koordinoiva rooli. Samalla olisi tosin varmistettava kunnista ja maakuntien liitoista nousevien näkemysten keskeisyys alueellisessa kehittämisessä. Suoraluekehityksen ei tulisi vahvistaa tunnetta, että valtio on vetäytymässä Suomen alueilta.

Suuralueita voidaan muodostaa yhden tai useamman elinvoimakeskuksen perustalta. Muutoin alueellinen teollisuuspolitiikka olisi sen kaikissa muodoissa mahdollista liittää nykyisiin valtionhallinnon aluekehittämistä koskeviin toimintamalleihin. Vahva teollisuuspoliittinen sisältö voisi parhaimmillaan lisätä myös valtioneuvoston aluekehittämispäätösten ohjaavaa vaikutusta.

Aluekehittämisen toimintamallit

Kansallisella tasolla aluekehittämisen koordinaatiosta vastaa TEM ja työhön osallistuu suuri osa ministeriöistä, jotka on tarkennettu asetuksella. Aluekehittämisessä ministeriöiden välinen yhteistyö on keskeistä. Tämä siksi, että aluekehittämiseen vaikuttavat yksinkertaisesti monien eri hallinnonalojen toimet ja päätökset. Aluekehittämisen kannalta on tärkeää, että valtioneuvoston yhteistyö ja vuoropuhelu alueiden kanssa on toimivaa ja luottamusta synnyttävää sekä pitkäjänteistä eli tulevaisuuteen kurottavaa.

Suomen aluekehittämistä tukisi yhtä vaalikautta selvästi pidemmän aikavälin strateginen suunnittelu, joka toteutettaisiin parlamentaarisesti. Siinä laadittaisiin poliittinen tavoitekuva siitä Suomesta, jota kulloinkin tavoitellaan. Ei ole mahdotonta ajatella, että tällainen strategia voisi toimia nykyisen ALKE-päätöksen uutena muotona. Katson näin ollen, että aluekehittämisen koordinaatiota ja politiikkaa on mahdollista viedä kansallisella tasolla aikaisempaa vaikuttavampaan suuntaan siinä tapauksessa, että poliittinen tahto tällaiselle löytyy.

Selonteossa mainitaan, että aluekehittämiskeskusteluprosessin myötä ministeriöiden osallistuminen aluekehittämisen suunnitteluun, toteuttamiseen ja seurantaan on entisestään vahvistunut. Selonteossa mainitaan edelleen, että samalla on lisääntynyt myös yhteistyöprosesseihin käytetty aika.

Valtionhallinnon tekemä yhteistyö aluekehittämisessä on tärkeää. Parhaimmillaan muodostetaan yhteinen tilannekuva, sitoudutaan yhteisiin tavoitteisiin ja vältetään kaikenlaista ”ministeriökilpailua” aluekehittämisen toimeenpanossa.

Yhteisten tavoitteiden osalta aluekehittämisen toimintamalleihin liittyy joitakin haasteita. Kiinnitän huomiota esimerkiksi hallituskausittain laadittavaan aluekehittämispäätökseen (ALKE-päätös) sekä siihen liittyvään toimeenpanosuunnitelmaan. Päätöksellä linjataan valtakunnallisista alueiden kehittämisen painopisteistä sekä pyritään ohjaamaan paitsi eri hallinnonalojen myös maakuntien liittojen alueiden kehittämistä ja toimenpiteiden yhteensovittamista. Tässä mielessä ALKE-päätös ilmentää kulloisenkin hallituksen aluekehittämiseen liittyvää poliittista tahtoa. Olen selonteon kanssa samaa mieltä siitä, että ALKE-päätöksen aikasykli on valtion alueen strategisen suunnittelun näkökulmasta aivan liian lyhyt.

Käsitykseni mukaan maakuntien liitoissa sitoutuminen ALKE-päätökseen poliittisena ohjelmalla näkyy kunnallisvaalikausittain laadittavaan maakuntaohjelmien sisällöissä. Valtioneuvoston sisällä kyseinen ohjausvaikutus on selonteon mukaan vaikeammin tunnistettavissa. Valtioneuvoston alueellisessa kehittämiss politiikassa elää ikään kuin kolme ”jaostoa”: aluekehitys, maaseutupolitiikka ja kaupunkipolitiikka. Kuten selonteossa esitetään, aluekehittämisen tavoitteiden ja toimien sekä resurssien suhde kaupunki- ja maaseutupolitiikkaan ei ole lainkaan selkeä.

Olisi tärkeää saada tarkempaa tietoa siitä, miten ALKE-päätös ohjaa sektoriministeriöiden valmistelua maaseutu- ja kaupunkipolitiikan yhteydessä. Päätöksen valmistelu vie epäilemättä valtiohallinnolta aikaa ja resursseja. Jos on niin, että ALKE-päätöksen ja toimeenpanosuunnitelman ohjausvaikutus on hyvin vähäinen, tai että siitä ei ole aluekehittämisen kansallisia resursseja ohjaavaksi politiikanteon välineeksi, tulisi harkita kyseessä olevan päätösmenettelyn uudistamista. Ylätason koordinoivaa näkökulmaa tarvitaan nähdäkseni aluekehittämisessä, joka perustuu poikkihallinnollisuuteen ja monien hallinnon tasojen yhteistoimintaan. Kuitenkin ALKE-päätöksen sitominen selkeämmin toimeenpanovelvoitteeseen ja taloudellisiin resursseihin lisäisi päätöksen vaikuttavuutta. Samalla on mahdollista harkita sitä, miten ALKE-päätös sovitetaan tulevaisuudessa yhteen EU:n monivuotisen rahoituskehityksen aluekehittämisen prioriteettien kanssa siten, että prioriteetit saadaan yhdistettyä alueita nouseviin ideoihin ja alueiden omaan aluetuntemukseen. Tämä on haaste aluekehittämispäätöksen ja sen toimeenpanosuunnitelman valmistelua, toimeenpanoa ja seuranta ohjaavalle alueiden uudistumisen neuvottelukunnalle, jonka työn kytkeminen nykyistä voimakkaammin poliittiseen päätöksentekoon mainitaan selonteossa. ALKE-päätöksen kannalta on lisäksi haasteellista, että sen aikasykli ei kohtaa EU-ohjelmakausien valmistelusyklin kanssa.

Kuten selonteossa mainitaan, kaupunki- ja maaseutupolitiikka liittyvät läheisesti aluekehittämisen kokonaisuuteen. Näillä molemmilla on kuitenkin omat yhteistyö- ja vuorovaikutusprosessinsa, jotka joiltakin osin toki limittyvät aluekehittämisen menettelyjen kanssa. Näyttää kuitenkin siltä, että maaseutupolitiikan ja miksei myös kaupunkipolitiikan linkki politiikan kenttään ja puolueisiin on likeisempi kuin varsinaisella aluekehittämiss politiikalla. Esimerkiksi nykyisen hallituksen kaupunkipolitiikkaa vahvistamaan perustettu strateginen allianssi tuo yhteen valtion ja kuusi suurinta

kaupunkiamme. Allianssin puheenjohtaja on pääministeri ja varapuheenjohtaja ministeri. Kansallista maaseutupolitiikkaa johtaa ja linjaa puolestaan valtioneuvoston asettama maaseutupolitiikan neuvosto (MANE) puheenjohtajanaan maaseutupolitiikasta vastaava maa- ja metsätalousministeri.

On mahdollista ajatella, että MANEn tavoin toimiva ”aluekehittämisen neuvosto” – joka voisi korvata alueiden uudistumisen neuvottelukunnan ja jota johtaisi poikkeuksetta ministeri – toisi aluekehittämiseen uutta voimaa nykytilanteessa, jossa aluekehittämisen perustelut ja tavoitteet elävät voimakkaasti. Oli niin tai näin, alueiden kehittämispolitiikkaa pitäisi katsoa strategisesti kokonaisuutena, johon maaseutupolitiikka, saaristopolitiikka ja kaupunkipolitiikka kiinnittyvät.

Suomen aluekehittämisen kumppanuuteen nojaavaa toimintamallia tulisi edistää ja terävöittää koko valtakunnan alueella kopioimalla joiltakin osin yliopisto- ja yliopistokeskuskaupunkien ja valtion välistä kumppanuusmallia (joihin tuleva EU:n kilpailukykyrahasto liittyy). Tämä valtion ja kaupunkien muoto korostaa maakuntien keskuskaupunkien roolia innovaatio-, kasvu- ja elinvoimapolitiikassa. Vaikka kyseinen kumppanuusmalli voi johtaa jännitteisiin maakuntien liittojen ja keskuskaupunkien välillä, ekosysteemisopimusmalli on kuitenkin toimiva menettely siksi, että ekosysteemisopimuksissa tavoitteet ja tulokset sidotaan julkisiin investointeihin. Tämä julkinen raha tuo sopimuksiin lisää sisältöä ja tavoitteellisuutta. Näillä sopimuksilla kehitetään innovaatiotoiminnan alustoja ja yhteistoimintaverkostoja, vahvistetaan osaamiskärkiä sekä pyritään lisäämään TKI-toiminnan vaikuttavuutta. Kaupunkien tulevaisuusinvestoinnit ja hankinnat voidaan näillä sopimuksilla valjastaa entistä tehokkaammin innovaatiotoimintaan (lisäksi kaupunkipolitiikka pitää sisällään seitsemän kaupungin kanssa tehdyt MAL-sopimukset sekä niin kutsutun strategisen allianssin).

Ekosysteemisopimusten kaltaista toimintamallia tarvittaisiin myös yliopistokaupunkien ulkopuolella. Kaikin tavoin olisi vältettävä tilannetta, jossa alueiden ja valtion välisellä kumppanuudella on vain ”vuorovaikutussisältö”. Ilman kontaktia julkiseen rahaan esimerkiksi aluekehittämiskeskustelut jäävät helposti vain symbolisiksi.

Aluekehittämiskeskustelujen uudistaminen siten, että niihin tuotaisiin aikaisempaa selvemmin kansallisen ja alueellisen kumppanuussopimuksen seuranta ja esimerkiksi ylimaakunnalliset teollisuuspoliittiset kehittämis- ja rahoitus suunnitelmat (ja niihin liittyvät konkreettiset kehittämispanokset), lisääisivät vuorovaikutuksen konkretiaa ja keskustelujen vaikuttavuutta.

Selonteossa mainitaan, että aluekehittämiskeskusteluprosessin kehittämisessä on syytä huomioida erityisesti vaikuttavuuden lisäämisen ja hallinnollisen taakan vähentämisen näkökulmat. Nämä ovat tärkeitä nostoja. Alueiden kehittämisen näkökulmasta olisi lisäksi eduksi, että varsinaisilla aluetoimijoilla olisi mahdollisuus esittää ja toteuttaa alueilta nousevia ideoita. Useiden vaalikausien aikana tämä ei ole voinut toteutua siksi, että kansalliset aluekehittämisen varat ovat olleet sangen vaatimattomat.

EU:n uusi monivuotinen rahoituskehys 2028-

EU:n tuleva monivuotinen rahoituskehys korostaa esimerkiksi kilpailukykyä, globaalissa teknologiataloudessa menestymistä, Euroopan strategista autonomiaa ja puolustuskyvyn lisäämistä. Kansallisen aluekehityksen integroiminen EU:n alue- ja rakennepolitiikkaan

ja sen varoihin on tärkeää. Uusi EU-rahastojen (2028-2034) kausi motivoi Suomen aluekehittämisen toimintamallien arviointiin koskien rahasto-ohjelman valmistelua ja hallinnointia. Nykyisin rahoituskehityksessä erilliset yhteistä maatalouspolitiikkaa, koheesiopolitiikkaa ja sisäasioita koskevat rahastot koottaisiin komission esityksessä yhteen uuteen rahastoon. Vajaan tuhannen miljardin euron rahastosta 698 miljardia euroa kohdennettaisiin jäsenvaltioiden ns. NRP-suunnitelmiin.

Yksi kansallinen suunnitelma voi parhaimmillaan edistää synergiaetujen saavuttamista eri politiikkatoimien kesken. NRP-prosessi tuo Suomen aluekehittämiseen joitakin mahdollisuuksia, mutta asettaa myös hallinnollisia haasteita.

EU-kumppanuusrahaston esityksen yhteydessä todetaan, että kunkin jäsenvaltion tulee toimittaa komissiolle kansallinen ja alueellinen suunnitelma, joka olisi laadittava ja pantava täytäntöön yhteistyössä alueellisten kumppaneiden kanssa. Jäsenvaltion on suunnitelmassaan esitettävä uudistuksia, investointeja ja muita toimenpiteitä koskeva toimenpideohjelma. Näiden uudistusten, investointien ja muiden toimenpiteiden tulisi muodostaa kattava ja johdonmukainen kokonaisuus. Paineita uusille vahvoihin alueisiin sekä kaupunkeihin nojaaville toimintamalleille luo myös kumppanuusrahastoon kuuluva toimeenpanomali, jossa EU-rahoitusta ei kanavoida jäsenmaille ja alueille kustannusperusteisesti vaan tulospäätöksillä – eli tehtyjen suunnitelmien toteutumisen perusteella.

Kunkin jäsenvaltion NRP-suunnitelma sovittaisiin yhteistyössä kulloisenkin jäsenvaltion ja komission kesken. Kumppanuusrahaston allokoimaa rahoitusta maksettaisiin jäsenvaltiokohtaisissa kansallisissa ja alueellisissa suunnitelmissa sovittujen investointi- ja kehittämissuunnitelmien ja erilaisiin uudistuksiin liittyvien tavoitteiden ja välitavoitteiden saavuttamisen pohjalta. On huomattava, että komissio velvoittaa jäsenvaltioita ja alueita valitsemaan NRP-prosessin kautta nykyistä enemmän hankkeita, joilla on suuri ”EU:n tason lisäarvo”. Tämä asettaa uusia paineita laatia ALKE-päätös niin, että EU:n prioriteetit ja kansalliset prioriteetit ovat linjassa.

Kumppanuussuunnitelmat olisi laadittava tiiviissä yhteistyössä komission kanssa ja esitetyn mallin mukaisesti ja yhteistyössä paikallis- ja alueviranomaisien, talouselämän kumppaneiden, työmarkkinaosapuolten ja maaseudun kumppaneiden sekä kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa. Kumppanien tulisi osallistua myös seurantakomiteoiden työskentelyyn.

Yleisenä periaatteena on komission mukaan se, että kunkin jäsenvaltion olisi järjestettävä ja pantava täytäntöön kattava kumppanuus kansallista ja alueellista kumppanuussuunnitelmaa ja sen kutakin lukua varten monitasoisen hallinnon periaatteen ja alhaalta ylöspäin suuntautuvan lähestymistavan mukaisesti, jotta varmistetaan eri toimijoiden tasapuolinen edustus. Komission listaus erilaisista kumppaneista on kattava. Kumppanuussopimusta koskevassa asetusesityksessä alueilla, kaupungeilla ja muilla toimijoilla on laaja edustus varsinaisen sopimuksen valmistelussa. Maakohtaisista suosituksista neuvoteltaessa olisi esimerkiksi alueiden ja kaupunkien laaja osallistuminen tarpeellista. Tässä yhteydessä on mahdollista pohtia valtion ja alueiden sekä kuntien välisten kansallisten kumppanuusmallien kehittämistä.

Kumppanuussuunnitelmissa olisi esitettävä yksityiskohtaisesti, miten niillä edistetään kattavasti kaikkia EU:n kumppanuusrahaston yleisiä ja erityisiä tavoitteita, ottaen

huomioon asianomaisen jäsenvaltion erityiset kansalliset ja alueelliset haasteet. Komission asetuseräluonnos kansallisesta menettelystä asettaa niin suuren joukon tavoitteita, että kansallisten suunnitelmien laadinnassa hallinnon selkeys ja ministeriöiden sekä alueiden välisen yhteistyön pelisäännöt on tärkeää määrittää niin, että alueiden ääni varmasti kuuluu valmiiksi asetettujen tavoitteiden läpi.

Jotta edellä mainittu kansallinen kumppanuussuunnitelma saadaan laadittua, toimeenpantua ja sen seuranta järjestettyä, olisi ministeriöiden vastuut määritettävä. Oli kumppanuussuunnitelmia koordinoiva organisaatio (tai hallintaviranomainen) mikä tahansa ministeriö tai muu valtioneuvoston osa, kumppanuussopimus edellyttää NRP-ministeriöiden vastuiden määrittämistä ja mahdollisesti uusien yhteistoimintamuotojen luomista myös ainakin niiden ministeriöiden kanssa (liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, sisäministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, ulkoministeriö, valtionvarainministeriö sekä ympäristöministeriö), jotka on määritetty aluekehityslain asetuksessa. Valtionhallinnon ja aluehallinnon eri toimijoiden välillä olisi tarpeen käydä perusteellinen keskustelu NRP-suunnitelman kumppanuussopimuksen parhaan muodon rakentamisesta ja hallinnollisista rooleista sekä vastuista.

Helsingin yliopiston aluesuunnittelun ja -politiikan professori